

Förvaltningsplan för stammarna av skogshönsfåglar i Finland

I Finland finns fem arter av skogshönsfåglar som alla är vilt enligt jaktlagen. Stammarna av tjäder, orre och järpe har växt på 2000-talet. Jämfört med slutet av 1980-talet har stammar av orre och järpe hållit sig på stabil nivå, tjäderstammen har minskat en aning. Om man däremot tänker på stammarnas storlek på 1960-talet har skogshönsfågelpopulationerna dock minskat. Barrskogsbältets ripstam har minskat avsevärt under de senaste årtiondena. Lapplands ripstam varierar fortfarande regelbundet, och det finns inga tecken på långvariga förändringar. I landets södra och mellersta delar har ripstammen däremot gått tillbaka drastiskt sedan 1960-talet. Om långtidsförändringar av stammen av fjällripa finns det inte någon räkningsbaserad information.

Antalet lämpliga livsmiljöer och miljöernas tillstånd inverkar på ett avgörande sätt på storleken av skogshönsfågelstammarna. Förändringen av skogsstrukturen och de direkta och indirekta effekterna av detta ses som den främsta orsaken till stammarna minskat. Skogshönsfåglarnas livsmiljöer är splittrade och tillståndet har försämrats. Indirekt har förändringarna i skog ökat jakttrycket på skogshönsfåglar. Skogsdikning har försvagat reproduktionen och minskat antalet lämpliga livsmiljöer i landets södra och mellersta delar. I söder är det också byggandet som splittrar livsmiljöer och kapar av utbredningsvägar.

EU-direktivet om bevarande av vilda fåglar (2009/147/EG, tidigare 79/409/EEG) kräver att livsmiljöerna för järpe, orre och tjäder skyddas genom särskilda åtgärder. Ytterligare kräver det särskilda åtgärder att bevara ripstammen i barrskogsbältet.

Förvaltningsplanen för Finlands skogshönsfåglar har tagits fram i enlighet med rekommendationerna i ständiga rådets konvention om skydd av europeiska vilda växter och djur samt deras naturliga miljö nr 59 (1997). Förvaltningsplanen är tudelad. Den första delen innehåller en översikt över skogshönsfåglarnas nuläge, en beskrivning av bakgrunden för stammarnas förvaltning och skydd, t.ex. skogshönsfåglarnas biologi, stammarnas utveckling och tillstånd samt orsaker till förändringar i stammen. I den första delen ingår likaså en översikt över de internationella åtaganden som gäller skogshönsfåglar, den nationella lagstiftningen, uppföljningen och forskningen, jakten, stamförvaltningen hittills samt de aspekter som inverkar på dem i framtiden.

I förvaltningsplanens åtgärdsdel presenteras målen för förvaltning av skogshönsfåglar och fåglarnas livsmiljöer samt de åtgärder som behövs och som tillsammans gör att våra skogshönsstammar fortsätter att vara livskraftiga och hållbart jaktbara. När det gäller skogsutveckling under de närmaste årtiondena ser man med tanke på skogshönsfåglar flera positiva drag, vilka gör lämpliga förvaltningsåtgärder möjliga. Ett av målen är framför allt att förbättra och ytterligare öka antalet för skogshönsfåglar lämpliga livsmiljöer. Naturvård i ekonomiskogar är således en av de viktigaste stamförvaltningsmetoderna. Att förbättra och öka antalet livsmiljöer är ett långsiktigt arbete som ger resultat tiotals år framöver. På detta sätt kan man också försöka lindra klimatförändringens negativa effekter för skogshönsfåglar. Enskilda skogsägare står i fokus i detta arbete eftersom endast de har en juridisk rätt att bestämma om de vill ta skogshönsfåglarnas livsmiljöer i beaktande i en vidare bemärkelse än vad skogslagen som minst kräver. Förvaltningsplanens livsmiljöåtgärder är frivilliga för markägare.

De övriga åtgärderna handlar om att hantera stammar av rovdjur, följa upp och forska skogshönsfåglar, jaga och reglera jakten, att informera, utbilda, ge råd samt att samarbeta både på nationellt och internationellt plan.

Man följer upp förvaltningsplanens tillämpning och effekter. Planen uppdateras vid behov.

Källa:

Suomen metsäkanalintukantojen hoitosuunnitelma, Maa- ja metsätalousministeriö, 10/2014, ISBN 978-952-453-873-2 (Verkkajulkaisu), ISSN 1797-397X (Verkkajulkaisu)